

План за остваривање родне равноправности на Медицинском факултету Универзитета у Београду за период 2023- 2027

1) Општи циљеви

Родна равноправност је једна од основних вредности у деловању Медицинског факултета Универзитета у Београду. Родна равноправност подразумева једнаке могућности, права и одговорности свих запослених на Медицинском факултету Универзитета у Београду, без обзира на пол и род.

Родна равноправност значи да су жене и мушкарци, као и особе другачијих родних идентитета равноправни, да имају једнака права и могућности за запослење, лични и професионални развој, учествовање у истраживачким и развојним процесима, као и учешће на управљачким позицијама.

Медицински факултет Универзитета у Београду је посвећен препознавању и елиминисању свих видова непосредне и посредне дискриминације на основу пола, полних карактеристика, односно рода, или других личних својстава, која би могла да постоји уколико се лице или група лица у истој или сличној ситуацији, било којим актом, радњом или пропуштањем, стављају или су стављени у неповољнији положај, или би могли бити стављени у неповољнији положај.

Медицински факултет тежи промовисању равноправности, стварању атмосфере поштовања и уважавања различитости и спречавању свих видова дискриминације у својим активностима у свим организационим јединицама и наставним базама.

Стога, Медицински факултет Универзитета у Београду предузима активности у циљу стварања структурних и културалних промена ради постизања и одржавања родне равноправности, на свим нивоима и у свим областима рада и истраживања, применом адекватних мера.

Овај план обухвата циљеве и мере које треба остварити и спровести за период 2023- 2027. године.

2) Правни оквир

Национално законодавство Републике Србије гарантује једнаке могућности, и то Уставом, Законом о родној равноправности, Законом о забрани дискриминације, Законом о науци и истраживањима, Законом о раду и осталим посебним законима.

Креирање политике родне равноправности утемељено је и условљено и одредбама Конвенције Уједињених Нација о политичким правима жена (1953), Конвенције о елиминисању свих облика дискриминације жена (1979) и Конвенције Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција, 2011).

Оно је такође снажно вођено и посвећеношћу Републике Србије принципима наведеним у кључним међународним документима попут Агенде Уједињених нација за одрживи развој до 2030. године, поготово Циљ 5 одрживог развоја који се у целини односи на успостављање родне равноправности као кључног фактора целокупног друштвеног развоја.

Оквир политике родне равноправности на националном нивоу чине Стратегија за родну равноправност за период 2021-2030 са пратећим Акционим планом, и Закон о родној равноправности.

Постизање родне једнакости захтева активан и континуиран рад. Категорије мера које су дефинисане овим планом имају облик трајне праксе.

У складу са нормативним актима Медицинског факултета Универзитета у Београду, односно одредбама Етичког кодекса и Правилника о раду, запослени имају иста права у радном односу и током радног односа, и не могу бити ограничени у остваривању права, између осталог, и по основу рода.

3) Приказ тренутног стања на Медицинском факултету Универзитета у Београду

Сви приказани подаци су прикупљени и обрађени у складу са Општом одредбом о заштити података о личности (*GDPR*) и Законом о заштити података о личности.

Укупан број запослених и радно ангажованих лица на Медицинским факултету Универзитета у Београду на дан 22.12.2023. године био је **1.059**. Од тога, број радно ангажованих жена је 643 (60,72%) и мушкараца 416 (39,28%). Старосна и родна структура су приказане у Табели 1, где се уочава да се родна дистрибуција по старосним категоријама не разликује у односу на цео узорак ($p=0.296$).

Табела 1. Родна и старосна структура запослених на Медицинском факултету Универзитета у Београду

	Жене (%)	Мушкарци (%)	Укупно (%)
21-30 година	45 (71,4)	18 (28,6)	63 (5,95)
31-40 година	115 (64,6)	63 (35,4)	178 (16,8)
41-50 година	169 (61,4)	106 (38,6)	275 (25,9)
51-60 година	227 (58,6)	160 (41,4)	387 (36,5)

61-70 година	85 (55,5)	68 (44,5)	153 (14,4)
Укупно	625 (60,72)	401 (39,28)	1.059 (100)

Родна структура у односу на квалификације, односно стручну спрему (СС) коју поседују запослени и радно ангажована лица, разврстана по полу, приказана је у Табели 2. Уочава се да је међу запосленима са нижом стручном спремом (I-III, IV-VI, VII и VIII) значајно више жена у односу на мушкарце. Наведене стручне спреме има најмање 70% жена (73,2%; 73,4% и 71,8%), док је међу запосленима са VIII степеном стручне спреме (доктори наука) такође још увек више жена (53,8%), али у мањем проценту у односу на укупну родну структуру (60,72% жена) (Табела 2).

Табела 2. Квалификациона структура запослених у односу на пол

Ниво квалификације	Жене (%)	Мушкарци (%)	Укупно (%)
I – III	52 (73,2)	19 (26,8)	71 (100)
IV – VI	113 (73,4)	41 (26,6)	154 (100)
VII	117 (71,8)	46 (28,2)	163 (100)
VIII	361 (53,8)	310 (46,2)	671 (100)
Укупно	643 (60,72)	416 (39,28)	1.059 (100)

Имајући у виду да наставно особље запослено на Медицинском факултету Универзитета у Београду има најмање високу стручну спрему (VII степен СС) односно докторат (VIII степен СС), апроксимација степена стручне спреме административног и техничког особља је израчуната као разлика у укупном броју запослених умањена за број запослених са VII и VIII степеном стручне спреме, иако наравно постоји извешан број запосленог административног и техничког особља које такође поседује VII и VIII степен стручне спреме. Као што је већ наведено, међу административним и техничким особљем има више жена у односу на мушкарце (барем 70% жена), што је значајно виши проценат у односу на наставно особље са докторатом (VIII степен стручне спреме).

На руководећим позицијама (Управа школе тј. Декански колегијум), у школској 2023/24 години било је ангажовано укупно седам запослених, наставника факултета, и то три мушкарца (Декан проф. Др Лазар Давидовић, Продекани проф. Др Душан Попадић и проф. Др Арсен Ристић) и четири жене (Продеканке проф. Др Даница Грујичић, проф. Др Иванка Марковић, проф. Др Татјана Пекмезовић и проф. Др Дејана Јовановић) (Табела 3). Оваква родна структура руководећих позиција у потпуности је у складу са укупном родном структуром свих запослених на Медицинском факултету Универзитета у Београду ($p=0.926$).

Табела 3. Родна структура лица на положајима и извршилачким радним местима

	Жене (%)	Мушкарци (%)	Укупно (%)
Лица на извршилачким радним местима	620	398	1.018
Лица на руководећим позицијама	4	3	7
Укупно	625	401	1.026

$\chi^2 = 0.0085$; $DF=1$, $p=0,926$

Под наставним особљем се у овој анализи сматрају сви запослени који учествују у извођењу наставе на Медицинском факултету, без обзира на звање. То укључује не само наставнике (доценти, ванредни и редовни професори), већ и клиничке асистенте, асистенте и сараднике у настави. Наставно особље на Медицинском факултету Универзитета у Београду на дан 27.12.2023. године броји 1.124 лица запослених у укупно 35 организационих јединица и наставних база, које се могу груписати у предклиничке и клиничке дисциплине.

На предклиничким дисциплинама је запослено 296 лица (26,3%), док је на клиничким дисциплинама запослено скоро три пута више (828 или 73,4%). У претходној години запослено је још 27 особа, од чега 6 мушкараца и 21 жена, што није значајније утицало на постојећу родну структуру запослених (Табела 3).

Родна структура запослених на предклиничким и клиничким дисциплинама приказана је у Табели 4, у којој се јасно увиђа да су мушкарци значајно чешће запослени на клиничким дисциплинама у односу на предклиничке (52,7% вс. 31,1%), док су жене чешће запослене на предклиничким дисциплинама (68,9% вс. 47,1%).

Табела 4. Родна структура наставног особља које је запослено на предклиничким и клиничким гранама медицине

Наставно особље	Жене (%)	Мушкарци (%)	Укупно (%)
- предклиничке дисциплине	204 (+10)* (68,9%)	92 (31,1%)	296 (+10)* (26,3%)

- клиничке дисциплине	391 (+11)* (47,1%)	437 (+6)* (52,7%)	828 (+17)* (73,4%)
Укупно	595 (+21)* (52,9%)	529 (+6)* (47,1%)	1124 (+27)* (100,0%)

*разлика у броју запослених у 2023. години у односу на претходну, 2022. годину

На предклиничким дисциплинама, Шефови Катедре за уже научне области су у 77,7% случајева жене (14/18), и Управнице института у 75% случајева (12/16). На клиничким дисциплинама, Шефови Катедре за уже научне области су у 60% случајева мушкарци (9/15).

Предклиничке дисциплине

Број запосленог наставног особља на предклиничким дисциплинама варира од 8 (Биофизика у медицини и Имунологија) до 27 (Фармакологија, клиничка фармакологија и токсикологија). Укупна родна структура указује на 69,8% жена (незнатно више у односу на прошлу годину, када их је било 67,8%), и 31,1% мушкараца (незнатно мање у односу на прошлу годину, када их је било 32,1%) (Табела 5).

Када се посматра родна структура наставног особља на појединачним предклиничким дисциплинама, уочава се је структура уравнотежена (40-50% једног од полова) у 5/18 организационих јединица (27,7%), док су у осталима доминантно присутне жене, у распону од 65% до 90%, при чему се највећи родни дисбаланс, односно најмањи број мушкараца уочава на катедрама Хемија у медицини (10%) и Медицинска и клиничка биохемија (9,1%).

Табела 5. Родна структура наставног особља на предклиничким дисциплинама

Предклиничке дисциплине	Жене (%)	Мушкарци (%)	Укупно
Хемија у медицини	9 (90,0)	1 (10,0)	10

Биофизика у медицини	4 (50,0)	4 (50,0)	8
Хумана генетика	13 (86,7)	2 (13,3)	15
Анатомија	12 (48,0)	13 (52,0)	25
Хистологија и ембриологија	12 (75,0)	4 (25,0)	16
Медицинска физиологија	13 (65,0)	7 (35,0)	20
Медицинска и клиничка биохемија	20 (90,9)	2 (9,1)	22
Микробиологија	18 (78,3)	5 (21,7)	23
Имунологија	4 (50)	4 (50)	8
Патологија	19 (73,1)	7 (26,9)	26
Патолошка физиологија	12 (54,5)	10 (45,5)	22
Фармакологија, клиничка фармакологија и токсикологија	17 (63,0)	10 (37,0)	27
Епидемиологија	9 (75,0)	3 (25,0)	12
Статистика и информатика у медицини	6 (66,7)	3 (33,3)	9
Социјална медицина	10 (76,9)	3 (23,1)	13
Хигијена са медицинском екологијом	11 (78,6)	3 (21,4)	14
Судска медицина	7 (46,6)	8 (53,3)	15
Хуманистичке науке	8 (72,7)	3 (27,3)	11
Укупно	204 (68,9) (+10)*	92 (31,1)	296 (100) (+10)*

* разлика у броју запослених у 2023. години у односу на претходну, 2022. годину

Клиничке дисциплине

На петнаест клиничких дисциплина Медицинског факултета Универзитета у Београду запослено је укупно 828 наставника. Број запосленог наставног особља на клиничким дисциплинама варира од 4 (Медицина рада) и 8 (Нуклеарна медицина) до 286 (Хирургија са анестезијом) и 220 (Интерна медицина) (Табела 6).

Највећи родни дисбаланс се уочава на катедру Хирургија са анестезијологијом, где је запослено најмање жена, као и на катедри Оториноларингологија са максилофацијалном хирургијом.

Најмање мушкараца запослено је на Клиничкој онкологији са радиотерапијом, Физикалној медицини са рехабилитацијом и на Нуклеарној медицини.

Сасвим или приближно равномеран однос између мушкараца и жена примећује се на шест катедри: Радиологија, Медицина рада, Инфективне болести, Гинекологија и акушерство (39/65 или 60% жена) и Педијатрија (29/68 или 42,6% жена).

На осталим клиничким катедрама већи је број жена у односу на мушкарце (Офталмологија, Дерматовенерологија, Психијатрија, Неурологија) (Табела 6).

Табела 6. Родна структура наставног особља на клиничким дисциплинама

Клиничке дисциплине	Жене (%)	Мушкарци (%)	Укупно
Гинекологија и акушерство (укупно)	37 (58,7)	26 (41,3)	63
Интерна медицина (укупно)	136 (62,3)	83 (37,7)	220
Хирургија са анестезиологијом (укупно)	57 (19,9)	229 (80,1)	286
Медицина рада	2 (50)	2 (50)	4
Нуклеарна медицина	6 (75)	2 (25)	8

Физикална медицина и рехабилитација (укупно)	20 (87,0)	3 (13,0)	23
Радиологија (укупно)	13 (54,2)	11 (45,8)	24
Клинич.онкологија са радиотерапијом	10 (71,4)	4 (28,6)	14
Инфективне болести	9 (52,9)	8 (47,1)	17
Психијатрија (укупно)	19 (70,4)	8 (29,6)	26
Неурологија (укупно)	25 (65,8)	13 (34,2)	38
Дерматовенерологија	10 (71,4)	4 (28,6)	14
Оториноларингологија са максилофацијалном хирургијом	5 (27,8)	13 (72,2)	18
Офтамологија (укупно)	13 (61,9)	8 (38,1)	21
Педијатрија (укупно)	29 (55,8)	23 (44,2)	52
Укупно	391 (47,1)	437 (52,7)	828
	(+11)*	(+6)*	(+17)*

* разлика у броју запослених у 2023. години у односу на претходну, 2022. годину

Настава у оквиру четири највећа клиничка предмета (Хирургија са анестезиологијом, Интерна медицина, Гинекологија и акушерство, Педијатрија) се одвија на већем броју различитих клиника односно наставних база. Родна структура унутар сваке од њих приказана је на табелама које следе.

Хирургија

На предмету Хирургија са анестезиологијом настава се обавља на 18 клиника. Родна структура запосленог наставног особља на овим клиникама приказана је у Табели 8, где се примећује да су у свим наставним јединицама жене у значајној мањини. Ниједна жена није запослена на Институту за ортопедску хирургију „Бањица“ (0/15) и у КБЦ „Земун“ (0/7). Највећи проценат жена (40% или 2/5) је запослен на УКЦС Клиници за пластичну и реконструктивну хирургију.

Табела 7. Родна структура наставног особља на Катедри за хирургију са анестезиологијом, према наставним базама (н.б.)

Хирургија са анестезиологијом	Жене (%)	Мушкарци (%)	укупно
н.б. КЦС Клиника за дигест.хир. - Прва хирушка клиника	3 (9,7)	28 (90,3)	31
н.б. КЦС Клиника за ургентну хирургију УЦ	5 (20,83)	19 (79,17)	24
н.б. КЦС Клиника за васкуларну хирургију и Клиника за кардиохирургију - Друга хирушка клиника	4 (12,5)	28 (87,5)	32
н.б. КЦС - Центар за ендокрину хирургију	1 (20)	4 (80)	5
н.б. КЦС Клиника за неурохирургију	6 (23,1)	20 (76,9)	26
н.б. КЦС Клиника за грудну хирургију	1 (14,3)	6 (85,7)	7
н.б. КЦС Клиника за пластичну и реконструктивну хирургију	2 (40)	3 (60)	5
н.б. КЦС Клиника за урологију	3 (13,0)	20 (87,0)	23
н.б. КЦС Клиника за ортопедску хирургију и трауматологију	5 (31,2)	11 (68,8)	16
н.б. Институт за ортопедску хирургију "Бањица"	0 (0)	15 (100)	15
н.б. Институт за онкологију и радиологију Србије	4 (30,8)	9 (69,2)	13
н.б. Универзитетска дечија клиника	7 (35)	13 (65)	20
н.б. Институт за здравствену заштиту мајке и детета Србије	5 (35,7)	9 (64,3)	14
н.б. КБЦ "Земун"	0 (0)	7 (100)	7
н.б. КБЦ "Бежанијска коса"	4 (40)	6 (60)	10
н.б. КБЦ "Др Драгиша Мишовић"	3 (21,4)	11 (78,6)	14

н.б. Институт за кардиоваскуларне болести "Дедиње"	3 (16,6)	15 (83,3)	18
н.б. КБЦ "Звездара"	1 (16,6)	5 (83,4)	6
Укупно	57 (19,9) (+4)*	229 (80,1) (+11)*	286 (+15)*

*разлика у броју запослених у 2023. години у односу на претходну, 2022. годину

Интерна медицина

На предмету Интерна медицина настава се обавља на 13 наставних база тј. клиника. Родна структура запосленог наставног особља на овим клиникама приказана је у Табели 8, где се примећује да је у већини клиника запослен већи број жена у односу на мушкарце.

Табела 8. Родна структура наставног особља на Катедри за Интерну медицину, према наставним базама (н.б.)

Интерна медицина	Жене (%)	Мушкарци (%)	Укупно
н.б. КЦС-Клиника за алергологију и имунологију	13 (81,3)	3 (18,7)	16
н.б. КЦС-Клиника за пулмологију	13 (76,5)	4 (23,5)	17
н.б. КЦС-Клиника за кардиологију	16 (36,6)	28 (63,6)	44
н.б. КЦС-Клиника за ендокринологију, дијабетес и болести метаболизма	30 (81,1)	7 (18,9)	37 (-4) ¹
н.б. КЦС-Клиника за хематологију КЦС	12 (75,0)	4 (25,0)	16
н.б. КЦС-Клиника за гастроентерологију	9 (60,0) (-1)	6 (40,0) (-3)	15 (-4)
н.б. КЦС-Клиника за нефрологију	8 (72,7)	3 (27,3)	11
н.б. Клиника за реуматологију	9 (69,2)	4 (30,8)	13
н.б. КБЦ "Земун"	4 (33,3)	8 (66,7)	12
н.б. КБЦ "Звездара"	8 (53,3)	7 (46,7)	15
н.б. КБЦ "Бежанијска коса"	8 (100)	0 (0)	8
н.б. КБЦ "Др Драгиша Мишовић"	5 (71,4)	2 (28,6)	7
н.б. Институт за кардиоваскуларне болести "Дедиње"	2 (28,6)	7 (71,4)	9
Укупно	137 (62,3)	83 (37,7)	220

¹ У односу на прошлу годину

	(+1)*		(+1)*
--	-------	--	-------

*разлика у броју запослених у 2023. години у односу на претходну, 2022. годину

Гинекологија са акушерством

На предмету Гинекологија са акушерством настава се обавља на две клинике тј. наставне базе: Клиника за гинекологију и акушерство УКЦС, и Гинеколошко акушерска клиника (ГАК) „Народни фронт“. Родна структура запосленог наставног особља на ове две клинике приказана је у Табели 10, где се примећује значајна разлика у родној структури запослених: у ГАК „Народни фронт“ запослено је незнатно више мушкараца (13/24 или 54,2%), док је на другој клиници запослено 66,7% жена, или 26/39 (Табела 9).

Табела 9. Родна структура наставног особља на Катедри за гинекологију и акушерство, према наставним базама (н.б.)

Гинекологија и акушерство	Жене (%)	Мушкарци (%)	Укупно
н.б.. КЦС - Клиника за гинекологију и акушерство	26 (66,7)	13 (33,3)	39
н.б. ГАК „Народни фронт“	11 (45,8)	13 (54,2)	24
Укупно	37 (58,7) (+2)*	26 (41,3)	63 (+2)*

*разлика у броју запослених у 2023. години у односу на претходну, 2022. годину

Педијатрија

На предмету Педијатрија настава се обавља на две клинике тј. наставне базе: Универзитетска дечја клиника, и Институт за здравствену заштиту мајке и детета (ИМД) Србије. Родна структура запосленог наставног особља у ове две установе приказана је у Табели 10. На Универзитетској дечјој клиници је присутан потуни баланс мушкараца и жена (50% наспрам 50%), док је на ИМД нешто већи број жена (63.6%).

Табела 10. Родна структура наставног особља на Катедри за педијатрију, према наставним базама (н.б.)

Педијатрија	Жене (%)	Мушкарци (%)	Укупно
н.б.. Универзитетска дечја клиника	15 (50,0)	15 (50,0)	30
н.б. Институт за здравствену заштиту мајке и детета Србије	14 (63,6)	8 (36,4)	22
Укупно	29 (55,8)	23 (44,2)	52

4) Категорије мера за отклањање неједнакости

Овим планом је обухваћено шест категорија мера за отклањање неједнакости, које треба узети у обзир у наредном периоду:

- 1) Мере за унапређење родне равноправности приликом запошљавања и напредовања у каријери
- 2) Мере за интегрисање родне димензије у истраживања и наставне садржаје
- 3) Мере за увођење родне равнотеже у руковођењу и процеоу доношења одлука
- 4) Мере против родно заснованог насиља, укључујући и сексуално узнемиравање
- 5) Обезбеђивање ресурса за укључивање родне димензије у целокупно деловање Медицинског факултета
- 6) Мере за подршку успостављању равнотеже између посла и приватног живота (енгл. *work-life balance*) и организациона култура

Декански колегијум ће почетком сваке године да усвоји годишњи План мера за следећу годину, у складу са чланом 16. Закона о родној равноправности, и који ће да буде усклађен са овим Планом.

План је доступан на интернет страници Медицинског факултета Универзитета у Београду.

Декан факултета

Проф. др Лазар Давидовић